

ĢENERĀLADVOKĀTA FILIPA LEŽĒ [PHILIPPE LÉGER] SECINĀJUMI,
sniegti 2004. gada 13. jūlijā¹

1. Atbilstoši 1957. gada 10. oktobrī Briselē noslēgtajai Starptautiskajai Konvencijai par jūras kuģu īpašnieku atbildības ierobežošanu² kuģa īpašnieks var ierobežot savu atbildību minētajā konvencijā noteiktajā apmērā par konkrētiem zaudējumiem saistībā ar kuģu izmantošanu. Šī lieta ir par situāciju, kurā kuģu īpašnieki ir pieprasījuši atbildības ierobežošanu tiem piederošā kuģa reģistrācijas vietas tiesā, Nīderlandē, lai gan kaitējuma rezultātā cietusi persona ir cēlusi prasību Dānijas tiesā par šim kuģim inkriminēto nodarīto zaudējumu kompensāciju.

pendens ir piemērojami šajā gadījumā. Tāpat tā jautā, vai Nīderlandes tiesas izdotais rīkojums par prasību par atbildību ierobežojošu fondu izveidi ir nolēmums Briseles Konvencijas 25. panta nozīmē un cik lielā mērā tas ir atzīstams Dānijā.

I — Atbilstošās tiesību normas

2. Šajā sakarā *Højesteret* (Augstākā tiesa) (Dānija) uzdod Tiesai vairākus prejudiciālus jautājumus par 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās³ interpretāciju. Iesniedzējtiesa jautā, vai Briseles Konvencijas 21. panta noteikumi par *lis*

A — 1957. gada konvencija

3. Jūras tiesībās atbildības ierobežošanu jau ilgu laiku tiesiskais regulējums lielā skaitā valstu pieļauj kā atbilstošu būtiskai vajadzībai, ciktāl kuģošanai piemītošie riski var būt

1 — Oriģinālvaloda — franču.

2 — Starptautiskie Transporta likumi, *suppl.* 1.-10. (1986. gada janvāris), 81. lpp., (turpmāk tekstā — "1957. gada Konvencija").

3 — (OV L 299, 1972. 32. lpp.) Konvencija, kas grozīta ar 1978. gada 9. oktobra Konvenciju par Dānijas, Irijas un Lielbritānijas Apvienotās Karalistes un Ziemeļīrijas pievienošanās (OV L 304, 1. lpp. un grozījumi — 77. lpp., turpmāk tekstā — "Briseles Konvencija").

tādā apmērā, ka tos nevar apdrošināt pilnībā⁴. Šajā nozarē piemērojamā valstu tiesiskā regulējuma dažādības un jūras transporta starptautiskā rakstura rezultātā valstis ir izveidojušas vienādu noteikumus ar pirmās starptautiskās konvencijas, kas tika pieņemta 1924. gadā un vēlāk 1957. gadā⁵, palīdzību.

4. 1957. gada Konvencija noteic, ka kuģa īpašnieks var ierobežot savu atbildību attiecībā uz prasījumiem, kas izriet no kāda no minētajā konvencijā uzskaitītajiem gadījumiem, ja vien gadījums, kas veido pamatu prasījumiem, nav noticis viņa personīgās vainas dēļ. Starp šiem prasījumiem minēti materiāli zaudējumi, kurus izraisījusi jebkuras personas, kas atrodas uz kuģa vai ir tam piederīga, nevērība vai kļūda. Atbilstoši 1957. gada Konvencijas 1. panta 7. punktam savas atbildības ierobežošanas pieprasīšana nenozīmē šīs atbildības atzīšanu. Summa, līdz kurai kuģa īpašnieks var ierobežot savu atbildību, ir proporcionāla kuģa tonnāžai. Tā ir vienāda ar šīs tonnāžas reizinājumu ar minētajā konvencijā noteikto skaitli, ņemot vērā attiecīgā zaudējuma veidu. Taču gadījumā, kad kaitējuma rezultātā ir nodarīti tikai

materiāli zaudējumi, kuģa īpašnieks vai rēderis var ierobežot savu atbildību līdz 1000 frankiem par katru kuģa tilpnes tonnu⁶.

5. Kad no gadījumiem, kas rada zaudējumu, izrietošo prasību kopums pārsniedz jau noteikto atbildības ierobežojumu, var tikt izveidots fonds par šim ierobežojumam atbilstošu summu tikai to prasību segšanai, attiecībā uz kurām var izvirzīt atbildības ierobežošanu. Šo fondu sadala proporcionāli starp kreditoriem to apstiprināto prasījumu apmērā. Noteikumiem attiecībā uz ierobežojuma fondu izveidošanu un sadalījumu, ja tādi ir, kā arī visus procedūras noteikumus nosaka tās valsts tiesību akti, kurā fonds ir izveidots⁷.

6. 1957. gada Konvencija tika aizstāta ar 1976. gada 19. novembrī Londonā noslēgto konvenciju par atbildības ierobežošanu jūras prasījumu jautājumos⁸.

4 — Džordžs, Dž. [*Georges J.*], Kuģu īpašnieku atbildības ierobežošana, *Sauveplane Rome* izdevumi *Unidroit*, 1959, 62. lpp.

5 — 1957. gada konvenciju ratificēja Nīderlandes Karaliste 1965. gada 10. decembrī un tā stājās spēkā šajā valstī 1968. gada 31. maijā. Nīderlande to denonsēja 1989. gada 1. oktobrī. Dānijas Karaliste arī bija dalībniece šajā konvencijā no 1965. gada 1. marta līdz 1984. gada 1. aprīlim. Tātad šī konvencija pamata lietas faktu rašanās laikā, proti, 1985. gada jūnijā, Dānijas Karalistei vairāk nebija saistoša. Tomēr iesniedzējtiesa no šī fakta neizdara nekādus secinājumus, to pat nepieņemot. Tātad šajos secinājumos minētais fakts netiek ņemts vērā.

6 — 3. pants.

7 — 4. pants.

8 — Šī konvencija Dānijā ir stājusies spēkā tikai 1986. gada 1. decembrī un Nīderlandē — 1990. gada 1. septembrī. Tā paredzēja tiesības uz to, ka tiek piemērota [atbildības] ierobežošana attiecībā pret citām personām. Tā noteica, ka tikai atbildīgās personas kļūda, kas izdarīta ar nolūku vai ir neattaisnojama, var liegt tai tiesības uz šo [atbildības] ierobežošanu, un ar to tika paaugstināti atbildības ierobežojuma maksimālie apmēri noteiktos gadījumos.

B — *Nīderlandes tiesības*

7. Atbilstoši noteikumiem, kādi bija spēkā faktu rašanās laikā, Nīderlandes tiesības paredzēja tiesvedību par atbildības ierobežošanu, kas ietvēra trīs posmus. Pirmajā posmā kuģa īpašnieks vai rēderis iesniedz prasību viņam piederošā kuģa reģistrācijas vietas tiesā, kurā tas norāda summas apmēru, kādā tas prasa, lai viņa atbildība tiktu ierobežota, kā arī iespējamo kreditoru vārdus un domicilus. Tiesa, pieņemot prasību, iepriekš ar rīkojumu nosaka summu, kādā apmērā prasītāja atbildība ir ierobežota, un liek tam izmaksāt šo summu, kas tiek paaugstināta par tiesvedības izdevumiem, vai (arī) sniegt nodrošinājumu šo summu apmērā. Tiesa arī nozīmē galveno tiesnesi un administratoru. Ar ierakstītu vēstuli rīkojums kopā ar prasības pieteikumu jānosūta prasītājam un kreditoriem, kurus norādījis šis prasītājs. Tāpat tas jāpublicē Oficiālajā Vēstnesī un citos laikrakstos. Prasītājs un kreditori, kuri šajā posmā vēlas, lai prasību noraidītu vai atzītu par nepieņemamu, to var pārsūdzēt apelācijas kārtībā⁹. Apelācijā izdotu lēmumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā.

īpašnieka tiesības attiecībā uz to, ka tam tiek piemērota atbildības un summas, līdz kurai tiesa ir iepriekš noteikusi šo ierobežojumu, ierobežošana. Tāpat kuģu īpašnieki var apstrīdēt šos [kreditoru] prasījumus. Šos prasījumus un iebildumus nosūta tiesai izlemšanai vai nu pirms vai pēc nesekmīga galvenā tiesneša mēģinājuma panākt izlīgumu¹⁰. Šis posms noslēdzas ar administratora sastādītu sarakstu par fondu sadalījumu starp kreditoriem, kuru prasījumi ir tikuši apstiprināti. Šie kreditori var apstrīdēt šo sarakstu tiesā. Ja netiek iesniegts neviens [kreditora] prasījums, kuģu īpašniekam tiek izdots lēmums, kas tam ļauj uz to atsaukties nākotnē pret jebkuru prasību, kas būtu saistīta ar attiecīgo kaitējumu. Šis lēmums var būt prasības priekšmets.

9. Trešā posma beigās kreditori ar ierakstītu vēstuli tiek aicināti piekrist tiem iedalītajai summai. Viņiem ir jāpieprasa sava daļa viena gada laikā. Pēc tam, kad tiek sadalīti atbildības ierobežojuma fondi, kuģu īpašnieks vai rēderis tiek atbrīvots no jebkādas citas atbildības saistībā ar kaitējumu.

C — *Briseles konvencija*

8. Otrā posma laikā kreditori tiek aicināti darīt zināmus savus prasījumus. Viņi arī var iesniegt savus iebildumus, lai apstrīdētu kuģa

10. No Briseles konvencijas preambulas izriet, ka atbilstoši EKL 293. pantam tās mērķis

9 — Nīderlandes valdības apsvērumi, 32. punkts.

10 — Turpat, 40. un 41. punkts.

ir vienkāršot tiesu nolēmumu savstarpēju atzišanu un izpildi un nodrošināt personu tiesisko aizsardzību Eiropas Kopienā. Tāpat preambulā ir norādīts, ka šim nolūkam līgumslēdzēju valstu tiesu jurisdikcija ir jānosaka starptautiskā kārtībā.

11. Briseles Konvencijas 2. pantā noteikta vispārēja norma, saskaņā ar kuru atbildētāja domicila valsts tiesas ir kompetentas. Minētās konvencijas 5. pantā noteikts, ka "lietās, kas attiecas uz deliktu vai kvazideliktu", atbildētāju var iesūdzēt "tās valsts tiesā, kur kaitējums nodarīts".

12. Briseles konvencijas 6.a pantā papildināts:

"Ja, izmantojot šo konvenciju, tiesas jurisdikcijā kādā līgumslēdzējā valstī ir prasības attiecībā uz atbildību par tāda kuģa izmantošanu vai darbināšanu, minētās tiesas vai visu citu tiesu, kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem šai nolūkā veic aizvietošanu, jurisdikcijā ir prasības par tādas atbildības ierobežošanu."

13. Turklāt minētās Konvencijas mērķis ir novērst to, ka tiek pieņemti pretrunīgi nolēmumi. Šajā nolūkā tās 21. pants par *lis pendens* ir formulēts šādi:

"Ja prasības par vienu un to pašu pamatu un priekšmetu starp tām pašām pusēm ceļ dažādās līgumslēdzēju valstu tiesās, visas pārējās tiesas, izņemot tiesu, kurā pirmajā iesniegta lieta, pēc pašu iniciatīvas atsakās no jurisdikcijas par labu tai tiesai, kurā pirmajā iesniegta lieta.

Ja otras tiesas jurisdikcija tiek apstrīdēta, tā tiesa, kurai jāatsakās no jurisdikcijas, var apturēt tiesvedību, ja tiek apstrīdēta otras tiesas jurisdikcija."

14. Šis konvencijas 22. pantā noteikts, ka, ja saistītās prasības ir celtas dažādu līgumslēdzēju valstu tiesās un tiek izskatītas pirmajā instancē, visas tiesas, izņemot tiesu, kurā pirmajā iesniegta lieta, pēc pašu iniciatīvas aptur tiesvedību, līdz tiek noskaidrota tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā iesniegta lieta. Tāpat, pastāvot noteiktiem nosacījumiem, tā var atteikties no jurisdikcijas. Šajā pantā prasības uzskata par saistītām, ja tās ir tik cieši saistītas, ka ir lietderīgi tās izskatīt un izlemt kopā, lai novērstu nesavienojamu [pretrunīgu] nolēmumu risku, ko rada atsevišķas tiesvedības.

15. Visbeidzot, Briseles konvencijas III sadaļā noteikts vienkāršots tiesas nolēmumu atzišanas un izpildīšanas mehānisms. Minētās konvencijas 25. pantā nolēmuma jēdziens definēts šādi:

2) gadījumos, — ja atbildētājam dokuments, ar kuru ierosināta lieta, (vai līdzīgs dokuments) nav uzrādīts pietiekami savlaicīgi, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību;

“Šajā konvencijā “nolēmums” ir visi nolēmumi, kas pieņemti kādas dalībvalsts tiesā, neatkarīgi no tās nosaukuma, tostarp dekrēts, rīkojums, lēmums vai izpildraksts, kā arī izmaksu vai izdevumu noteikšana, ko veic tiesas ierēdnis.”

[..]”.

II — Pamata lietas fakti un process

16. Briseles konvencijas 26. pantā noteikts:

“Līgumslēdzējā valstī pieņemtus nolēmumus bez kādas īpašas procedūras atzīst pārējās līgumslēdzējās valstīs [..]”

17. Šīs pašas konvencijas 27. pantā uzskaitīti nosacījumi, kādiem pastāvēt, šos nolēmumus neatzīst. Tajā teikts:

18. 1985. gada maijā sabiedrība *Maersk Olie and Gas A/S* (turpmāk tekstā — “*Maersk*”) uzstādīja naftas un gāzes vadu Ziemeļjūrā. 1985. gada jūnijā ar sabiedrībai *M. de Haan et W. de Boer*, ko pārstāv tās partneri Martinuss de Hāns [*Martinus de Haan*] un Vilems de Būrs [*Willem de Boer*] (turpmāk tekstā — “kuģu īpašnieki”), piederošo traleri tika veiktas zvejas darbības apgabalā, kurā bija uzstādīti šie vadi. *Maersk* konstatēja, ka minētie vadi tika bojāti. Ar 1985. gada 3. jūlija vēstuli *Maersk* informēja kuģu īpašniekus par to, ka tā tos uzskata par atbildīgiem šo zaudējumu nodarīšanā, kuru novēršanas izmaksas tika novērtētas USD 1 700 019 un GBP 51 961,58 apmērā.

“Nolēmumus neatzīst:

[..]

19. 1987. gada 23. aprīli kuģu īpašnieki cēla prasību par savas atbildības ierobežošanu

Arrondissementsrechtbank Groningen [Hroningenas pirmās instances tiesa] (Nīderlandē), kas ir tiem piederošā tralera reģistrācijas vieta. 1987. gada 27. maijā šī tiesa izdeva rīkojumu, ar to pagaidu kārtībā nosakot šo ierobežojumu līdz NLG 52 417,40 un liekot kuģu īpašniekiem deponēt šo summu un vēl NLG 10 000 tiesas izdevumu segšanai. Ar 1987. gada 5. jūnija telefaksu kuģu īpašnieku advokāti informēja *Maersk* par šo nolēmumu.

20. 1987. gada 20. jūnijā *Maersk* cēla prasību pret kuģu īpašniekiem par zaudējumu atlīdzību *Vestre Landsret* [Rietumu apgabala tiesa] (Dānija) sakarā ar (cauru)vadīem nodarītajiem bojājumiem.

21. 1987. gada 24. jūnijā *Maersk* iesniedza apelācijas sūdzību par 1987. gada 27. maijā Nīderlandes tiesas izdoto rīkojumu, ar kuru tika apstiprināta prasība par kuģu īpašnieku atbildības ierobežošanu, izvirzot šīs tiesas jurisdikcijas trūkumu. 1988. gada 6. janvārī Nīderlandes apelācijas tiesa apstiprināja iepriekš minēto rīkojumu.

22. 1988. gada 1. februārī šīs tiesas nozīmētais administrators ierakstītā vēstulē *Maersk* advokātam sniedza precizējumus par minēto rīkojumu. Ar 1988. gada 25. aprīļa vēstuli šīs

administrators uzaicināja *Maersk* pieteikt savus [kreditora] prasījumus. *Maersk* uz šo aicinājumu neatsaucās un, nepastāvot citiem kreditoru prasījumiem, deponēto naudas summu atmaksāja kuģu īpašniekiem 1988. gada decembrī.

23. Ar 1998. gada 27. aprīļa nolēmumu *Vestre Landsret* atzina, ka, piemērojot Briseles Konvencijas 21. panta otrās daļas noteikumus, ir jāatsakās no jurisdikcijas par labu Nīderlandes tiesai. Tā uzskatīja, ka vispirms Nīderlandes 1987. gada 27. maija un 1988. gada 6. janvāra nolēmumi ir jāuzskata par tiesas nolēmumiem Briseles Konvencijas 25. panta nozīmē, jo *Maersk* bija iespēja aizstāvēties tiesas [procesa norises] laikā. Turklāt tā uzskatīja, ka pamats un priekšmets Nīderlandes tiesvedībā un tajā celtajā prasībā bija identisks. Šajā sakarā tā atzīmēja, ka abas lietas balstās uz vieniem un tiem pašiem faktiem un ka *Maersk* Nīderlandes tiesvedības ietvaros varēja izvirzīt tos pašus argumentus, kādus tā izvirzīja [*Vestre Landsret*]. Visbeidzot, *Vestre Landsret* atgādināja, ka brīža, kad prasības ir celtas tiesā, noteikšana Briseles Konvencijas 21. panta nozīmē ir jābalsta, pamatojoties uz katrā attiecīgajā tiesā piemērojamām valsts procesuālajām normām. Atbilstoši šiem noteikumiem lietu izskatīja Nīderlandes tiesā kuģu īpašnieku prasības iesniegšanas dienā, proti 1987. gada 23. aprīlī, lai gan Dānijas tiesvedību uzsāka tikai 1987. gada 20. jūnijā.

24. *Maersk* cēla prasību pret šo nolēmumu iesniedzējtiesā. Tā apgalvoja, ka vispirms *Vestre Landsret* iesniegtā lieta ir jāuzskata par tādu, kas iesniegta pirmā Briseles konvencijas 21. panta nozīmē. Tā apgalvoja, ka prasība par atbildības ierobežošanu šī noteikuma nozīmē nav lieta un, pakārtoti, ka tai ir lietas dalībnieka statuss šajā tiesvedībā kopš 1987. gada 24. jūnija, datuma, kurā tā iesniedza apelācijas sūdzību par 1987. gada 27. maija rīkojumu. Tātad, laikā, kad tā cēla prasību par atbildību *Vestre Landsret* — 1987. gada 20. jūnijā — minētā noteikuma nozīmē nevarēja būt identiski lietas dalībnieki. Visbeidzot, *Maersk* norādīja, ka Briseles konvencijas 27. panta 2. punktā paredzētie nosacījumi, lai Dānijā atzītu Nīderlandes 1987. gada 27. maija lēmumu, nav izpildīti, jo šo nolēmumu pieņēma, pārkāpjot sacīkstes pamatprincipu.

procesu *Arrondissementsrechtbank Groningen*, ir tiesas nolēmums Briseles konvencijas 25. panta nozīmē, kas ir jāatzīst Dānijā. Tā kā šim nolēmums piemīt jau izņemtas lietas raksturs, Dānijas prasība ir jāatzīst par nepieņemamu.

26. Visbeidzot, kuģu īpašnieki minēja, ka *Maersk* nav pamatojusies uz atsaukšanos uz dokumenta, ar kuru ierosināta lieta, neesamību tāpēc, ka tā, piedaloties Nīderlandes apelācijas instancē, neiesniedza protestu par šo jautājumu. Tie apgalvo, ka tiesvedības likumīgums ir jāvērtē atkarībā no Nīderlandē spēkā esošajām tiesību normām un no tā, ka šīs normas ir jāievēro. Par Nīderlandē celtajām prasībām *Maersk* bija informēta savlaicīgi un atbilstoši [veidā].

III — Prejudiciālie jautājumi

25. Tieši pretēji, kuģu īpašnieki apgalvoja, ka *Vestre Landsret* vajadzēja atteikties no jurisdikcijas *Maersk* prasības izskatīšanā, piemērojot Briseles konvencijas 21. pantu. Tie apgalvoja, ka gan Nīderlandes tiesības, gan Briseles konvencijas 6.a punkts piešķir *Arrondissementsrechtbank Groningen* jurisdikciju izskatīt pēc būtības pamata jautājumus par atbildību, ka *Maersk* bija kreditors lietā, kuru izskatīja šajā tiesā, un ka tā iesniedza apelācijas sūdzību par *Vestre Landret* pieņemto rīkojumu. Pakārtoti, kuģu īpašnieki apgalvoja, ka nolēmums, ar kuru noslēdza

27. *Højesteret* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai procedūra, ar kuru pēc kuģu īpašnieku prasības paredz izveidot atbildības ierobežojuma fondus ietilpst Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu izpildi

civillietās un komercietās 21. panta piemērošanas jomā, ja prasībā skaidri norādīta persona, kura nodarītā kaitējuma rezultātā varētu tikt skarta kā potenciāli cietusī persona?

augstākstāvošā tiesā, iepriekš neminot to, ka tam netika izsniegts dokuments, ar kuru ierosināta lieta?"

- 2) Vai nolēmums, ar kuru tiek uzdots izveidot atbildības ierobežojuma fondus atbilstoši 1986. gadā spēkā esošajiem Nīderlandes procesuālajiem noteikumiem, ir tiesas nolēmums iepriekš minētās konvencijas 25. panta nozīmē?

IV — Vērtējums

- 3) Vai Nīderlandes tiesas 1987. gada 27. maijā atbilstoši šajā laikā spēkā esošajām Nīderlandes tiesību normām izveidotais atbildības ierobežojuma fonds, neizsniedzot dokumentu, ar kuru ierosināta lieta attiecīgajam kreditoram, šodien var būt pamats atzīšanas atteikumam citā dalībvalstī, pamatojoties uz iepriekš minētās konvencijas 27. panta 2. punktu?

A — Par pirmo prejudiciālo jautājumu

- 4) Apstiprinošas atbildes gadījumā uz trešo jautājumu, vai attiecīgajam kreditoram tiek liegtas tiesības atsaukties uz [Konvencijas] 27. panta 2. punktu, pamatojoties uz to, ka dalībvalstī, kurā tika izveidots ierobežojuma fonds, tas ir iesniedzis jautājumu par jurisdikciju

28. Ar savu pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai procedūra, ar kuru izveido atbildības ierobežojuma fondus saskaņā ar kuģu īpašnieka prasību, ietilpst Briseles konvencijas 21. panta jomā, ja prasībā skaidri norādīta kaitējuma rezultātā potenciāli cietusī persona.

29. Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai *Vestre Landsret* bija pamats atteikties no jurisdikcijas par labu Nīderlandes tiesai, piemērojot Briseles konvencijas 21. pantu. Šī tiesa vēlas arī noskaidrot, vai šajā pantā noteiktie nosacījumi ir savstarpēji

saistāmi starp kuģu īpašnieku uzsāktu procedūru par atbildības ierobežošanu Nīderlandes tiesā un *Maersk* celto prasību par zaudējumu atlīdzību Dānijas tiesā. Tātad pirmais prejudiciālais jautājums ir jāsaprot tādā nozīmē, ka iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai tāda procedūra, ar kuru izveido atbildību ierobežojošus fondus, kādu to šajā gadījumā atbilstoši Nīderlandes tiesībām ar prasību uzsākuši kuģu īpašnieki, kas skaidri norāda kaitējumu rezultātā potenciāli cietušo pusi un prasību par zaudējumu atlīdzību, ko šī cietusi persona cēlusi pret šiem kuģu īpašniekiem, ir prasības, kuras ir cēlušas vieni un tie paši lietas dalībnieki, kurām ir viens un tas pats pamats un priekšmets Briseles Konvencijas 21. panta nozīmē.

žot noteikumus attiecībā uz *lis pendens* piemērošanu ar noteiktiem īpašiem prasību veidiem, bet gan pretēji — ka tie ir (domājuši) plašāk paredzēt visus tiesvedību veidus, kas var tikt pakļauti valsts tiesai, neatkarīgi no to formas vai no to kvalifikācijas iekšējās tiesībās. Šo analīzi apstiprina arī citas valodu redakcijas, kurās atbilstošais termins arī tiek lietots vispārējā nozīmē¹¹. Turklāt ir zināms, ka Briseles Konvencijas mērķis ir nodrošināt nolēmumu brīvu apriti starp līgumslēdzējām valstīm un, kā jau Tiesa to vairākkārt atgādinājusi¹², minētais 21. pants tāpat kā citi minētās konvencijas noteikumi par ar *lis pendens* saistītām prasībām paredz jebkurā iespējamā veidā izvairīties no tā, ka dažādās valstīs tiek pieņemti pretrunīgi tiesas nolēmumi attiecībā uz pašu apstrīdēšanu. Tās mērķis ir no paša sākuma izslēgt situācijas, kurās vienā līgumslēdzējā valstī pieņemtu nolēmumu neatzīst otrā valstī, jo tas nav saderīgs ar [jau] pasludināto nolēmumu starp tām pašām pusēm [izpildītājā] dalībvalstī. Ņemot vērā šo mērķi, Tiesa nosprieda, ka 21. pants ir jāinterpretē paplašināti un tas aptver visus *lis pendens* gadījumus¹³, un ka ir pietiekami, ka šādā situācijā ir izpildīti

30. Sākotnēji man tas nešķiet apstrīdams, ka tāda procedūra, ar kuru izveido atbildību ierobežojošus fondus, kādu to paredz faktu laikā spēkā esošās Nīderlandes tiesības, ietilpst šī 21. panta piemērošanas jomā. Ne šis, ne kāds cits Briseles konvencijas noteikums nedefinē lietu vai prāvu veidus, kas ietilpst tā piemērošanas jomā. Atbilstoši franču valodas redakcijai, tas attiecas uz "prasībām", kuras tiek celtas tiesā. Šī termina "prasība" (pie)lietojums, kura nozīme franču valodā ir ļoti vispārināta, liek domāt, ka šis konvencijas izstrādātāji nav gribējuši ierobe-

11 — Jo īpaši mēs atsaucamies uz "*Klagen*" vācu valodas redakcijā, "*vorderingen*" nīderlandiešu valodas redakcijā, "*demande*" itāļu valodas redakcijā, "*proceedings*" angļu valodas redakcijā, "*demandas*" spaņu valodas redakcijā, "*acções*" portugāļu valodas redakcijā un "*krav*" dāņu valodas redakcijā.

12 — 1987. gada 8. decembra spriedums lietā 144/86 *Gubisch, Recueil*, 4861. lpp., 8. punkts; 1991. gada 27. jūnija spriedums lietā C-351/89 *Overseas Union Insurance u.c., Recueil*, I-3317. lpp., 16. punkts; 1994. gada 6. decembra spriedums lietā C-406/92 *Tatry, Recueil*, I 5439. lpp., 32. punkts, un 2003. gada 9. decembra spriedums lietā C-116/02 *Gasser, Recueil*, I-14693. lpp., 41. punkts.

13 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Overseas Union Insurance u.c.* (16. punkts).

nosacījumi, kas izriet no trīskārtējā lietas dalībnieku, priekšmeta un pamata identiskuma, bez kuriem neviena cita nosacījuma izpilde nav vajadzīga¹⁴.

31. Tātad no šī 21. panta redakcijas un tā pamatā esošā mērķa mēs varam secināt, ka, lai Briseles Konvencijai varētu būt efektīva iedarbība un lai jebkādā iespējamā veidā izvairītos no tā, ka dažādās valstīs var tikt pieņemti pretrunīgi nolēmumi, ir pietiekami, ka tiesā savlaicīgi tiek iesniegta prasība, lai iegūtu tiesas nolēmumu, kam būtu juridiska iedarbība un tiesiskas sekas attiecībā pret trešām personām, kuras minētas šajā prasībā, lai varētu piemērot minētā panta mērķi. Manuprāt, tāda procedūra, kas paredz atbildību ierobežojošu fondu izveidi, kādu to nosaka Nīderlandes tiesības, atbilst šiem nosacījumiem. Šādas procedūras mērķis ir ļaut kuģa īpašniekam vai rēderim, pamatojoties uz zaudējumu vienam vai vairākiem kreditoriem, ko iespējams nodarīs tam piederošais kuģis, ierobežot savu atbildību ar tiesas nolēmumu noteiktās summas apmērā, kas aprēķināta atbilstoši 1957. gada Konvencijas noteikumiem, tādējādi, lai šie kreditori, pamatojoties uz šo pašu kaitējumu, nevarētu pieprasīt kādas citas summas, izņemot tās, kuras var tikt paredzētas šīs procedūras ietvaros. Tādējādi ar šādu procedūru tiek paredzēta tāda tiesas nolēmuma iegūšana, kam var būt tiesiskas sekas attiecībā uz šo vienu vai vairākiem kreditoriem. Tāda procedūra, ar kuru izveido atbildības ierobežojuma fondus, kāda tā uzsākta dotajā gadī-

jumā, ietilpst Briseles konvencijas 21. panta piemērošanas jomā¹⁵.

32. Tātad ir jāpārbauda, vai pastāv trīskārtējais lietas dalībnieku, pamata un priekšmeta identiskums starp šo dotajā gadījumā ar šo kuģu īpašnieku prasību uzsākto procedūru, kas min konkrēti potenciālās zaudējumus cietušās personas, un šo cietušo personu celto prasību par zaudējumu atlīdzību pret šiem kuģu īpašniekiem.

33. No Briseles Konvencijas 21. panta redakcijas izriet, ka šie trīs nosacījumi ir kumulatīvi. Ja kaut viens no tiem netiek izpildīts, tas ir pietiekami, lai konstatētu, ka starp abām attiecīgajām lietām nav *lis pendens* gadījuma. Kā arī mēs turpmāk redzēsīm¹⁶, es uzskatu, ka abās šī gadījuma attiecīgajās lietās nav pamata un priekšmeta identiskuma. Tomēr, ņemot vērā prejudiciālā jautājuma formulējumu un *Vestre Landsret* lēmumu par atteikšanos [no jurisdikcijas], es domāju, ka iesniedzējtiesai varētu būt lietderīgi pārbaudīt arī jēdzienu "lietas dalībnieku identiskums", jo tas tostarp veido personu, kas iestājušās lietā, kopumu.

14 — Iepriekš minētie spriedumi lietā *Gubisch* (14. punkts) un lietā *Overseas Union Insurance* u.c. (15.–18. punkts).

15 — Nav skaidrs, vai tāda procedūra varētu pastāvēt 1976. gada 19. novembrī Londonā noslēgtās konvencijas ietvaros, jo atbilstoši tās 10.–12. pantam atbildības ierobežošana nevar tikt izvirzīta iepriekšēji, kā 1957. gada Konvencijas ietvaros, bet gan tikai prasības par zaudējumu atlīdzību aizstāvībai. Atbildības ierobežojuma fondi var tikt deponēti tiesā, kurā tiek izskatīta prasība par zaudējumu atlīdzību, vai arī kādā citā tās valsts kompetentā iestādē, kurā ir celta minētā prasība.

16 — 40.–46. punkts.

1. Jēdziens "identiski lietas dalībnieki"

konvencijas 21. panta nozīmē. Šajā gadījumā atbilde uz šo jautājumu ir atkarīga no aplūkojamā jautājuma starp Nīderlandes un Dānijas tiesu par to, kura pirmā izskatīja prasību. Ir jāatgādina, ka atbilstoši Briseles konvencijas 21. panta noteikumiem *lis pendens* izņēmumu var izvirzīt tikai tajā tiesā, kura otrā izskata prasību¹⁷.

34. Šajā prāvā uzdots jautājums ir par to, vai šajā gadījumā *Maersk* ir jāuzskata par pusi procedūrā par atbildības ierobežošanu tikai tāpēc, ka tā bija norādīta šajā prasībā, lai gan tā par to tika informēta pēc tam, kad Nīderlandes tiesa pieņēma 1987. gada 27. maija rīkojumu. Mēs redzējam, ka atbilstoši spēkā esošajām Nīderlandes tiesībām, tiesvedības pirmā posma laikā nebija sacikstes [principa] un tikai otrajā posmā tas par tādu kļuva, pēc tam, kad tika pieņemts lēmums par prasību par [atbildības] ierobežojumu, kad šo lēmumu kopā ar prasību darīja zināmu kreditoriem, kas tajā bija konkrēti norādīti. Tātad ir jānosaka, vai fakts par to — kā to apgalvo kuģu īpašnieki, Nīderlandes Karaliste un Apvienotā Karaliste — ka *Maersk* bija norādīta prasībā par atbildības ierobežošanu, ļauj tai piešķirt lietas dalībnieka statusu procedūrā par atbildības ierobežošanu tajā posmā, kad nebija sacikstes [principa], vai arī, kā to apgalvo *Maersk* un Eiropas Kopienu Komisija, šai sabiedrībai bija šāds lietas dalībnieka statuss tikai sākot ar brīdi, kad tā saņēma paziņojumu par rīkojumu un prasību, vai, iespējams, kad tā iesniedza apelācijas sūdzību par šo minēto rīkojumu. Citiem vārdiem runājot, ir jānoskaidro, vai tāda prasība, kādu to kuģu īpašnieki ceļ Nīderlandes tiesā, ierosinot tiesvedību pret vienu vai vairākiem tajā norādītajiem kreditoriem, ir prasība Briseles

35. Pretēji *Vestre Landsret* nolemtajam un Apvienotās Karalistes aizstāvētajai nostājai es neuzskatu, ka jautājums par to, vai *Maersk* var uzskatīt par pusi procedūrā par atbildības ierobežošanu tikai tāpēc, ka tā tika norādīta prasībā par atbildības ierobežošanu, ir jānosaka atkarībā no tā, ko paredz valsts tiesības, piemērojot Tiesas pieņemto nostāju iepriekš minētajā spriedumā lietā *Zelger*.¹⁸ Iepriekš minētajos spriedumos lietās *BubischMaschinenfabrik*¹⁹ un *Tatry*²⁰ Tiesa norādīja, ka, ņemot vērā Briseles konvencijas noteiktos mērķus, jēdziens "identiski lietas dalībnieki", kā arī jēdzieni "priekšmeta identiskums" un "pamata identiskums" ir jāuzskata par patstāvīgiem jēdzieniem. Es tiecos domāt, ka ar šo normu ne tikai (iz)vērtē identiskuma jēdzienu, bet ka tā attiecas arī uz jautājumu par to, no kura brīža sākot ieinteresētajām

17 — 1984. gada 7. jūnija spriedums lietā 129/83 *Zelger, Recueil*, 2397. lpp., 14. punkts.

18 — Šajā spriedumā tiesa ir nolēmusi, ka "pirmā iesaistītā tiesa" Briseles konvencijas 21. panta nozīmē ir tā, kurā, pirmkārt, tiek izpildīti nosacījumi, kas ļauj secināt par noteiktu *lis pendens* [gadījumumu], un ka šie nosacījumi ir jāvērtē atbilstoši katras attiecīgās tiesas valsts tiesību normām (16. punkts). Es domāju, ka šī atbilde liecina par precedentu, kurā divas tiesas izskata sacikstes procesus. Šajā lietā ir jānoskaidro, vai šādā precedentā ir jāņem vērā brīdis, kad tiesa saņēmusi prasību, vai arī tas brīdis, kad šīs prasības saturs paziņots atbildētajam.

19 — 11. punkts.

20 — 30. punkts.

personām ir lietas dalībnieka statuss katrā no attiecīgajām lietām. Šie divi aspekti man šķiet cieši saistīti, ciktāl lietas dalībnieku identiskuma izvērtējums divās strīdīgajās tiesvedībās ir atkarīgs no apskatāmā jautājuma par to, vai ieinteresētās personas tajās ir jāuzskata par pusēm. Tātad, pēc manām domām, Tiesai no jauna ir jānosaka kritēriji, atkarībā no kuriem attiecīgajām valstu tiesām būtu jāizvērtē šis pēdējais jautājums.

36. Attiecībā uz šo kritēriju noteikšanu es domāju, ka tas nenovedīs pie jēdziena "lietas dalībnieks" definīcijas prāvā, kas varētu šķist tāda kā esoša pretrunā ar garantijām, kas apstiprinātas Eiropas cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijas 6. pantā un Eiropas Savienības pamattiesību hartas 47. pantā, kas pasludinātas Nicā, 2000. gada 7. decembrī (OV C 364, 2000, 1. lpp.), atbilstoši kurām ikvienai personai ir tiesības tikt uzklausi. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai katras personas tiesības uz taisnīgu procesu, kam

pamatojums rodams šajās pamattiesībās, ietver vispārēju Kopienų tiesību pamatprincipu, kura ievērošana jānodrošina Tiesai²¹. Tiesa nolēma, ka nevar tikt tiesības uz Briseles konvencijā paredzēto mērķi par nolēmumu brīvu apriti, ja tas kaitē pamattiesībām, t. sk. tiesībām uz aizstāvību²², kas ir neatņemama Kopienų tiesību daļa. Šī judikatūra, kas minētās Konvencijas 27. panta interpretācijas ietvaros par nosacījumiem, kādiem pastāvot valsts var iebilst pret citā līgumslēdzējā valstī pieņemta nolēmuma atzīšanu savā teritorijā, ir jātransponē 21. panta ietvaros. Pirmās iesaistītās tiesas noteikšana ietekmē katra lietas dalībnieka situāciju, ņemot vērā pienākumu atteikties no jurisdikcijas, kas ietekmē otro iesaistīto tiesu. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Briseles konvencijas 2. pantā minētais princips par to, ka jurisdikcijas pamatā parasti ir atbildētāja domicila tiesa, balstās uz apsvērumu, saskaņā ar kuru daudz grūtāk ir aizstāvēties citu valstu tiesās salīdzinājumā ar domicila valsts citas pilsētas tiesu²³. Šis apsvērumu ir pamatā lielākajai daļai jurisdikcijas normu, kas tieši noteiktas ar Briseles konvenciju. Tātad no tā var secināt, ka lietas dalībnieka jēdziens šī 21. panta nozīmē ir atkarīgs no nosacījuma par to, ka ieinteresētajai personai ir tiesības uz aizstāvēšanos, proti, ka tā tiek uzaicināta uz sacīksti procesā. Es nesaskatu no šī panta lietderīguma mērķa viedokļa nepārvaramus iemeslus, kas varētu novest pie atteikšanās no šīs prasības. Vajadzība (varēt) precīzi noteikt, sākot no kura brīža katra no attiecīgajām tiesām ir izskatījusi prāvu, lai īstenotu iesniedzējtiesas objektīvo režīmu, ko paredz

21 — 1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-185/95 P *Baustahlgewebel*/Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 20. un 21. punkts; kā arī 2000. gada 11. janvāra spriedums lietās C-174/98 P un C-189/98 P *Niederlande* un *van der Wal*/Komisija, *Recueil*, I-1. lpp., 17. punkts.

22 — 1985. gada 11. jūnija spriedums lietā 49/84 *Debaecker et Plouvier*, *Recueil*, 1779. lpp., 10. punkts; kā arī 2000. gada 28. marta spriedums lietā C-7/98 *Krombach*, *Recueil*, I-1935. lpp., 43. punkts.

23 — Skatīt Jenarda *Jenard*] ziņojumu par Briseles konvenciju, t. s. "Jenard ziņojums" (OV C 59, 1979, 1., un 10. lpp.).

šis pants²⁴, man nešķiet apdraudēta tā principa dēļ, saskaņā ar kuru tiesu nevar uzskatīt par iesaistītu prasības pret vienu pusi izskatīšanā šī 21. panta nozīmē, ja ar šo prasību uzsākts sacikstes process²⁵.

norādītās personas, šo vai šīs personas var uzskatīt par pusēm prāvā.

37. No tā es secinu, ka tādā procedūrā par atbildības ierobežošanu, kāda tā ir paredzēta 1986. gadā spēkā esošajās Nīderlandes tiesībās, pirmajam vienpusējam posmam seko sacikstes posms un, tikai sākot ar brīdi, kad ir izpildītas formalitātes, lai izsauktu uz tiesu vienu vai vairākas prasītāja sākotnējā prasībā

38. Šī analīze arī izskaidro priekšrocību būt saistītām ar jēdziena "dokuments, ar kuru tiek ierosināta lieta", definīciju, ko sniedza Tiesa Briseles konvencijas 27. panta 2. punkta ietvaros²⁶ attiecībā uz [tiesāšanās] procedūrām par atgādinājumiem veikt maksājumus Vācijas un Itālijas tiesībās. Kā noteikts Nīderlandes tiesvedībā par atbildības ierobežošanu, šis [tiesāšanās] procedūras par atgādinājumu veikt maksājumus ietver posmu, kurā nav sacikstes principa, kam seko posms, kurā tas ir. Saskaņā ar šīm divām procedūrām kreditors pret parādnieku var iegūt atgādinājumu veikt maksājumu, kas tiek izdots, pamatojoties uz prasību, kas netiek nosūtīta otram lietas dalībniekam. Vēlāk atgādinājumu veikt maksājumu un prasību parādniekam nosūta, nosakot termiņu iebildumu iesniegšanai. 1981. gada 16. jūnija spriedumā lietā *Klomps*²⁷ un 1995. gada 13. jūlija spriedumā lietā *Hengst Import*²⁸ Tiesa nolēma, ka jēdziens "dokuments, ar kuru tiek ierosināta lieta", Briseles konvencijas 27. panta 2. punkta nozīmē apzīmē vienu vai vairākus aktus, kuru nosūtīšana vai izsniegšana atbildētājam ļauj tam izmantot savas tiesības, pirms tiek izdots izpildraksts. Tiesa no tā secināja, ka atgādinājums veikt maksājumu (*Zahlungsbefehl*) Vācijas tiesībās

24 — 2003. gada 8. maija spriedums lietā C-111/01 *Gantner Electronc, Recueil*, I-4207. lpp., 30. punkts.

25 — Ir jāatzīmē, ka Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV L 12, 1. lpp.), kas kopš 2002. gada 1. marta aizstāj Briseles Konvenciju, savā 30. pantā noteic, ka, lai piemērotu normas par *lis pendens* un saistītām lietām, tiesai ir jābūt zināmām šādām divām lietām: "1) laikā, kad dokuments, kas pamatlietas ierosināšanai, vai līdzvērtīgs dokuments, ir iesniegts tiesā, ar noteikumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai atbildētājam nosūtītu sūtījumu; 2) ja dokuments jānosūta pirms iesniegšanas tiesā, kad tos saņem iestāde, kas ir atbildīga par nosūtīšanu, ar nosacījumu, ka prasītājs turpmāk veicis visus pasākumus, kas viņam jāveic, lai dokumentu iesniegtu tiesā." Tātad šie divi pienēumi norāda uz sacikstes procesu.

26 — Atgādinu, ka saskaņā ar šo noteikumu dalībvalstī pieņemtos spriedumus neatzīst citā dalībvalstī, ja dokuments, ar kuru ierosina lietu, atbildētājam nav iesniegts vai uzrādīts pietiekami savlaicīgi, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību.

27 — Lieta 166/90. *Recueil*, 1593. lpp., 9. punkts.

28 — Lieta C-474/93, *Recueil*, I-2113. lpp., 19. punkts.

un (*decreto ingiuntivo*) kopā ar prasību Itālijas tiesībās ietver dokumentu, ar kuru tiek ierosināta lieta šī 27. panta 2. punkta nozīmē. Tātad, ņemot vērā šos faktus, es varu uzskatīt, ka ar tādu prasības pieteikumu, kādu iesniedz kuģu īpašnieki Nīderlandes tiesā, netiek celta tiesā prasība pret vienu vai vairākiem tajā konkrēti norādītiem kreditoriem Briseles konvencijas 21. panta nozīmē un ka šāda izskatīšana notiek tikai ar paziņojumu šim kreditoram par rīkojumu, kas izdots sacīkstes procesa noslēgumā.

procesuālajiem noteikumiem attiecībā uz datumu, kas jāņem vērā, lai noteiktu, kura tiesa pirmā izskatīja lietu, *Vestre Landsret* būtu jāuzskata par pirmo iesaistīto tiesu.

2. Priekšmeta un pamata identiskums

39. Šajā gadījumā šī analīze izraisa šādas sekas. *Maersk* nevar uzskatīt par pusi tiesvedībā par atbildības ierobežošanu Nīderlandes tiesā 1987. gada 23. aprīlī iesniegtās prasības rezultātā. Savukārt, Nīderlandes tiesas pieņemtais rīkojums 1987. gada 27. maijā tai tika nosūtīts ar ierakstītu vēstuli 1988. gada 1. februārī²⁹. Turklāt *Maersk* apelācijas sūdzību par minēto lēmumu iesniedza 1987. gada 24. jūnijā. Tātad *Maersk* varēja uzskatīt par pusi minētajā tiesvedībā šajā datumā, vai vēlāk — 1988. gada 1. februārī. Ciktāl *Maersk* 1987. gada 20. jūnijā cēla prasību par zaudējumu atlīdzību Dānijas tiesā atkarībā no piemērojamiem Dānijas

40. Kā jau es to norādīju, uzskatu, ka divos attiecīgajos procesos Briseles konvencijas 21. panta nozīmē nav divkārša priekšmeta un pamata identiskuma. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, neskatoties uz noteiktām šī 21. panta dažādo valodu redakciju atšķirībām³⁰, pamats un priekšmets ietver divus dažādus jēdzienus³¹. Kā jau es to norādīju, runa ir par pastāvīgiem jēdzieniem, kuru saturu definējusi Tiesa. Kā jau tā precizēja, ar "priekšmeta" jēdzienu saprot faktus un juridiskās normas, kas izvirzītas kā prasības pamatojums³². Runājot par pamatu — tas ir ietverts prasības mērķī³³. Tomēr Tiesa precizēja, ka "pamata" jēdzienu nevar ierobežot ar šo prasību formālu identiskumu. Kā arī Tiesa uzskatīja, ka prasībai par pārdošanas līguma izpildi un prasībai par šī līguma risinājumu ir viens pamats, jo minētā līguma obligātais raksturs ir divu prāvu pamatā, vienai — atzīstot līgumu par spēkā esošu, un

29 — Iesniedzējtiesa norāda, ka "ar ierakstītu vēstuli 1988. gada 1. februārī, kas adresēta *Maersk* advokātam, administrators [...] sniedza precizējumus [attiecībā uz 1987. gada 2. maija lēmumu]" (14. lpp. franču valodas redakcijā).

30 — Arī angļu valodas redakcijā minēts tikai "*the same course of action*", bet vācu valodas redakcijā netiek nošķirti "pamata" un "priekšmeta" jēdzieni.

31 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Gubisch Maschinenfabrik* (14. punkts).

32 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Tatry* (39. punkts).

33 — Turpat, 41. punkts.

otrai — atzīstot to par spēkā neesošu³⁴. Tiesa ir veikusi šīs judikatūras paplašinātu piemērošanu attiecībā uz jautājumu par atbildību, nolemjot, ka prasībai atzīt to, ka prasītājs nav atbildīgs par atbildētāju pārmestajiem kaitējumiem un šo atbildētāju celto prasību, ar kuru, tieši pretēji, tiek lūgts atzīt to, ka prasītājs pirmajā tiesvedībā ir jāatzīst par atbildīgu kaitējumu nodarīšanā un jāpiespriež atlidzināt nodarītos zaudējumus, ir viens pamats³⁵.

41. Es, tāpat kā *Maersk*, Komisija un iesniedzējtiesa³⁶, uzskatu, ka divi attiecīgie procesi neietver vienu un to pašu strīdu Briseles konvencijas 21. panta nozīmē. Kā arī, ka attiecībā uz to pašu priekšmetu, ja šo divu procesu pamatā esošie fakti principā ir identiski³⁷, tāni pat laikā atšķiras juridiskās normas, kas ir pamatā katrai no divām strīdīgajām prasībām, jo prasība par zaudējumu atlidzību, kā šajā gadījumā, balstās uz ārpuslīgumiskām vai līgumiskām tiesībām un pienākumiem, kaut gan prasības par atbildības ierobežošanu pamatā ir 1957. gada Starptautiskā konvencija un valsts tiesību normas, kas inkorporētas iekšējā tiesiskajā kārtībā.

42. Tāpat attiecībā uz pamatu prasības par zaudējumu atlidzību mērķis ir atzīt, ka atbildētājs tiek atzīts par vainīgu pārmesto kaitējumu nodarīšanā un tam tiek piespriests tos atlidzināt. Šīs prasības galvenais mērķis tād ir atbildētāja atbildības atzišana. Runa ir par šīs atbildības atzišanu tiesas ceļā. Procedūras par atbildības ierobežošanu mērķis ir atzīt to, ka kuģa īpašnieka atbildība, kas, iespējami, var tikt saistīta ar darbībām jūrā, tiktu ierobežota 1957. gada konvencijā noteiktās summas apmērā. Šādas procedūras galvenais mērķis tād ir atbildības ierobežošana. Prasītāja galvenais mērķis ir iespēja izmantot ar minēto konvenciju maksimāli noteiktās [summas] robežas. Tād tā mērķis nav šīs atbildības neatzišana. Vēl jo vairāk, tā arī neuzliek pienākumu to atzīt³⁸. Tād šīs atbildības pastāvēšana vispār nav šīs tiesvedības galvenais jautājums.

43. Nīderlandes valdības izvirzītie apstākļi par to, ka šīs tiesvedības ietvaros kreditoru prasījumi ir jāpārbauda un ka parādnieks tos var apstrīdēt, nav tādi, kas varētu mainīt šo analīzi. Vispirms attiecībā uz kreditora prasījumu pārbaudi no administratora puses man nešķiet, ka to varētu salīdzināt ar strīdu starp kreditoru un parādnieku. Runājot par apstākļi, saskaņā ar kuru parādnieks var apstrīdēt kreditora prasījumu summas esamību procesa otrā posma ietvaros, no Tiesas judikatūras viedokļa man tas nešķiet atbil-

34 — Iepriekš minētais spriedums hetā *Gubisch Maschinenfabrik* (16. punkts).

35 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Tatry* (42. punkts).

36 — Iesniedzējtiesas lēmums, 2.5. punkts.

37 — Šajā gadījumā runa ir par kaitējumiem, kurus ar kuģu īpašniekiem piederošo traleri nodarīja sabiedrībai *Maersk* piederošām caurulēm Ziemeļjūrā, veicot zvejas darbības 1985. gada jūnijā.

38 — Atgādnu, ka 1957. gada Konvencijas 1. panta 7. punkts noteic, ka "atbildības ierobežošanas pieprasīšana nenozīmē (šīs) atbildības atzišanu".

stošs. Tiesa ir nolēmusi, ka, lai izvērtētu, vai divām prasībām, kas celtas starp tām pašām pusēm dažādās līgumslēdzēju valstu tiesās ir viens pamats, ir jāņem vērā tikai attiecīgās prasītāju prasības, izņemot atbildētāju izvirzītos aizstāvības pamatus³⁹. Tomēr, tā kā neviens fakts iesniedzējtiesas iesniegtajās norādēs un lietas dalībnieku apsvērumos neļauj domāt, ka iespējama kreditors ir informēts, kad rikožums, ar kuru atļauj izveidot atbildības ierobežojuma fondu, un prasība tam ir nosūtīta, ir jāzina, vai kuģu īpašnieki vai rēderi šajā ziņā var apstrīdēt principu par savu atbildību. Šī iemesla dēļ Tiesas pieņemtā argumentācija iepriekš minētajā spriedumā lietā *Tatry* attiecībā uz prasībām par atbildības atzišanu un noliegšanu, saskaņā ar kurām prasība par atbildības noliegšanu ir netieši apstrīdēts pastāvošais pienākums maksāt soda naudu, man nešķiet transponējama procedūras par atbildības ierobežošanu gadījumā.

44. Ņemot vērā šos faktus, es domāju, ka tādā tiesvedībā par atbildības ierobežošanu, kāda tā uzsākta šajā gadījumā, piemērojot Nīderlandes tiesības un prasību par zaudējumu atlīdzību, nepastāv *lis pendens* gadījums.

45. Tas patiešām nešķiet apšaubāmi, ka tiesvedība par atbildības ierobežošanu var novest pie nolēmuma, kas zināmā mērā ir pretrunā ar citā līgumslēdzējā valstī pieņemto nolēmumu, jo tādas procedūras mērķis ir kavēt kreditoram turpināt savu prasījumu, kas sniedzas pāri summai, kas var tam tikt piešķirta, piemērojot 1957. gada konvenciju, atgūšanu. Tātad šis tiesvedības beigās pieņemts nolēmums var izrādīties pretrunā ar jau pieņemtu nolēmumu, kas taisīts citā līgumslēdzējā valstī, ar ko laivas vai kuģa īpašniekam, kas nodarijuši kaitējumu, tiek piespriests tos tiem atlīdzināt par summu, kas ir augstāka par minētajā konvencijā noteikto atlīdzinājuma summu. Tomēr šis apstāklis nav pietiekams, lai tas būtu *lis pendens* gadījums tāpēc, ka visi Briseles konvencijas 21. panta nosacījumi nav izpildīti. Turklāt šāds pretrunīgu nolēmumu risks lielā mērā varētu tikt novērsts, pateicoties Briseles konvencijas 22. panta noteikumu par saistītām darbībām piemērošanai, atbilstoši kuriem, ja lietas, kuras ir cieši savstarpēji saistītas, tiek izskatītas dažādu līgumslēdzēju valstu tiesās, otrā iesaistītā tiesa var apturēt tiesvedību vai pieņemt lēmumu atteikties no jurisdikcijas par labu pirmajai iesaistītajai tiesai. Šī analīze ir nostiprināta arī ar Šlosera [*Schlosser*] ziņojumu⁴⁰, kurā norādīts, ka Briseles konvencijas 22. pants ir piemērojams precedentā, kad tiesvedība par atbildības ierobežošanu tiek uzsākta vienā valstī un prasība par kreditoru prasījumu atzišanu tiek

39 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Gantner*.

40 — Šlosera [*Schlosser*] ziņojums par Konvenciju attiecībā uz Dānijas Karalistes, Irijas, Lielbritānijas Apvienotās Karalistes un Irijas pievienošanas Konvencijai par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās, kā arī protokolam par Kopienas Tiesas sniegto interpretāciju (OV C 59, 1979, 71. lpp.).

celta citā valstī⁴¹. Tiesa, kurā otrajā iesniegta prasība par zaudējumu atlīdzību, precedentā [gadījumā] varētu arī atteikties no jurisdikcijas par labu (tai) tiesai, kura iepriekš izskatījusi procedūru par atbildības ierobežošanu. Tāpat gadījumā, ja, kā tas šķiet šajā gadījumā⁴², vispirms ir celta prasība par zaudējumu atlīdzību, tiesa, kas izskata procedūru par atbildības ierobežošanu, varētu izlemt apturēt tiesvedību līdz brīdim, kamēr tiek pieņemts nolēmums par zaudējumu atlīdzināšanu. Tāpat arī saistīto lietu mehānisms šajos divos precedentos varētu atļaut tiesai, kura izskata procesu par atbildības ierobežošanu un kurā tiek izlemts par atbildības ierobežojuma fondu izveidi, izvērtēt vai pārbaudīt, vai šāds ierobežojums ir vai nav pretnostatāms attiecīgajiem kreditoriem, un uzsākt starp tiem šo fondu sadali. Jebkurā gadījumā, kā to uzsvērusi iesniedzējtiesa⁴³, tāda atbildības ierobežošanas sistēma, kāda tā noteikta Nīderlandes tiesībās, neiestājas pret to, ka kreditoru prasījumus iepriekš nosaka citas līgumslēdzējas valsts tiesa.

kādu to šajā gadījumā uzsākuši kuģu īpašnieki, atbilstoši Nīderlandes tiesībām ceļot prasību, kurā konkrēti norādīta kaitējuma [rezultātā] potenciāli cietusi persona, un šīs cietušās personas celtā prasība par zaudējumu atlīdzību pret šiem kuģu īpašniekiem, nav prasības, kurām ir viens un tas pats pamats un priekšmets Briseles konvencijas 21. panta nozīmē.

B — Par otro prejudiciālo jautājumu

47. Ar savu otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai nolēmums, ar kuru tiek uzdots izveidot atbildības ierobežojuma fondus atbilstoši 1986. gadā spēkā esošajām Nīderlandes procesuālajām normām, ir tiesas nolēmums Briseles konvencijas 25. panta nozīmē. Man šķiet, ka ar šo jautājumu minētā tiesa mēģina noskaidrot, vai *Arrondissementrechtbank Groningen* 1987. gada 27. maijā pieņemtais lēmums ir jāuzskata par nolēmumu šī panta nozīmē.

46. Raugoties no šo faktu kopuma, es ierosinu uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt tādējādi, ka tāda procedūra, kas paredz atbildības ierobežojuma fondu izveidi,

48. Kā jau mēs to norādījām, Briseles konvencijas 25. pants definē "nolēmuma" jēdzienu minētās konvencijas nozīmē kā "visus nolēmumus, kas pieņemti kādas dalībvalsts tiesā vai tribunālā, neatkarīgi no tā nosaukuma, tostarp dekrēts, rīkojums, lēmums vai izpildraksts, kā arī izmaksu vai izdevumu noteikšana, ko veic tiesas ierēdnis". No minētā panta satura mēs varam

41 — 129 punkts.

42 — Apgalvojums, saskaņā ar kuru tas nav prasības pieteikums, ar kuru uzsāk procesu par atbildības ierobežošanu, ko izskata prāvā Nīderlandes tiesa, bet 1987. gada 27. maija lēmums, kas mums šķiet pilnīgi transponējams Briseles konvencijas 22. panta ietvaros.

43 — Iesniedzējtiesas lēmums, 2.5. punkts.

iegūt divus kritērijus, kas ir atbilstoši, atbilstot uz apskatāmo jautājumu. Vispirms, šī 25. panta mērķis ir aptvert visa veida nolēmumus, kas ietilpst Briseles konvencijas materiālajā piemērošanas jomā, lai kāds arī būtu to nosaukums valsts tiesiskajā kārtībā. Kā arī tas izriet no iepriekš minētā *Schlosser* ziņojuma⁴⁴, tas netiek ierobežots ar nolēmumiem, ar kuriem prāva tiek izbeigta pilnīgi vai daļēji. Tas arī paredz nolēmumus pirms pasludināšanas vai tādus, ar kuriem tiek uzdots veikt pagaidu vai aizsardzības pasākumus. Tāds rīkojums, kas — kā šajā gadījumā — pagaidu kārtībā nosaka summu, līdz kurai kuģa īpašnieka atbildība ir ierobežota, ietilpst šī 25. panta piemērošanas jomā.

49. Visbeidzot, attiecīgais akts ir jāздод līgumslēdzējas valsts tiesai. Šis nosacījums, no vienas puses, nozīmē to, ka iestādei, kas izdevusi aktu, bija jārikojas neatkarīgi salīdzinājumā ar citām valsts iestādēm. Attiecībā uz šo pirmo punktu nešķiet apstrīdams un tas arī netiek apstrīdēts, ka *Arrondissementsrechtbank Groningen* ir pieņēmusi attiecīgo nolēmumu savas jurisdikcijas ietvaros. No otras puses, tas pieprasa, lai tiesvedība, kas novedusi pie šī akta pieņemšanas, norisinātos, ievērojot tiesības uz aizstāvēšanos. Šī prasība ietver pretēju viedokli vienkāršotajam atzišanas un izpildes mehānismam valstī, kurā tiek prasīta atzišana nolēmumiem, kas pieņemti citā līgumslēdzējā valstī. Kā arī

Tiesa to ir nolēmusi spriedumā lietā *Denilauler*⁴⁵, "sakarā ar garantijām, kas tiek piešķirtas atbildētājam pamata prāvā, [Briseles] konvencija un tās III sadaļa raugās ļoti liberāli attiecībā uz atzišanas un izpildes jautājumiem". No tā Tiesa secina, ka minētā konvencija paredz galvenokārt tiesas nolēmumus, kas ir pieprasīti līdz to atzišanai un izpildei, kas, pastāvot dažādiem noteikumiem, veido vai var veidot sacīkstes [procesā] norādījumus⁴⁶.

50. Šī otrā prasība ir tā, kas šajā gadījumā rada domstarpības. Atbilstoši *Maersk* teiktajam 1987. gada 27. maijā izdots rīkojums nav nolēmums Briseles konvencijas 25. panta nozīmē, jo tas ir pieņemts tiesvedības, kas neietver sacīkstes [procesu], rezultātā tā, lai kuģu īpašnieku prasība tai iepriekš tiktu darīta zināma. Tāpat kā citas personas, kas iestājušas lietā, es tiecos uzskatīt, ka šī analīze neatbilst Tiesas judikatūrai. Kā arī pēc manām domām tas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Denilauler* iemesliem, svarīgi ir tas, ka attiecīgais akts bija vai varēja būt sacīkstes procesa priekšmets pirms tam, kad tā atzišana un izpilde tika pieprasīta citā, nevis izcelsmes dalībvalstī. Šo analīzi apstiprina Tiesas pieņemtā nostāja iepriekš minētajā spriedumā lietā *Hengst Import*, kurā, es atgādinu, tā tika pretnostatīta [tiesāšanās] procedūrai par atgādinājumu veikt maksājumus Itālijas tiesībās, kas ļauj kreditoram iegūt atgādinājumu veikt maksājumus "*decreto ingiuntivo*", pamatojoties uz prasību, kas

44 — 184. punkts.

45 — 1980. gada 21. maija spriedums lietā 125/79, *Recueil*, 1553. lpp., 13. punkts.

46 — Turpat.

sākotnēji parādniekam netiek nosūtīta⁴⁷. Tiesa ir lēmusi, ka runa ir par nolēmumu, ko var atzīt un izpildīt atbilstoši Briseles konvencijas III sadaļai, pieņemot, ka tas varētu saturēt sacikstes [procesa] norādes izcelsmes valstī līdz brīdim, kad atzišana vai izpilde tiek pieprasīta valstī, kurā to izpilda⁴⁸. No iepriekš minētā izriet, ka, pat ja sākotnējā tiesvedība, kas noveda pie attiecīgā akta pieņemšanas, bija viopusēja, ir pietiekami, ka tā varēja kļūt par saciksti izcelsmes dalibvalstī pirms tam, kad būtu pieprasīta šī akta izpildīšana valstī, kurā to izpildīs, kā dēļ minēto aktu varētu uzskatīt par nolēmumu Briseles konvencijas 25. panta nozīmē un piemērot tam vienkāršoto atzišanas un izpildes mehānismu.

51. Pēc manām domām, šo judikatūru varētu transponēt 1986. gadā Nīderlandes tiesībās spēkā esošās tiesvedības par atbildības ierobežošanu ietvaros. Līdzīgi kā iepriekš izklāstītajā gadījumā ar [tiesāšanās] procedūru par atgādinājumu veikt maksājumus, rīkojums, kas pieņemts pirmā posma, kas neietver sacikstes principu, beigās, nerada [tiesiskas] sekas līdz brīdim, kamēr tas nav izsniegts kreditoriem, kas, savukārt, var iesniegt iebildumus, lai tiesā, kas izdevusi šo rīkojumu, apstrīdētu visus tos faktus, kas varētu apdraudēt to intereses, proti, gan parādnieka tiesības uz to, ka tā atbildību, kā arī šīs atbildības summu ierobežo [noteiktā

apmērā]. Turklāt kreditori var iesniegt apelācijas sūdzību par šo rīkojumu, līdzko tas ir izdots, un šīs prasības ietvaros apstrīdēt jurisdikciju tai tiesai, kura to pieņēmusi. Tikai pēc tam, kad šie tiesas nolēmumi, ar kuriem tiek lemts par šīm iebildēm, ir pieņemti, administrators uzsāk mutisku [fondu] sadales pārrunu procedūru un iebilst pret citu kreditoru, kas minēti [prasījumu] sadales sarakstā, prasījumiem.

52. Tātad tikai pēc tam, kad rīkojums, ar kuru apmierina prasību par atbildības ierobežošanu, tiek izsniegts kreditoriem, kas norādīti prasības pieteikumā un kas ir tiesīgi to apstrīdēt pēc būtības, kā arī par summas apmēru, un tie tiek aicināti pieteikt savus kreditora prasījumus, minētais ierobežojums var kļūt par šķērslī to mēģinājumiem atgūt [prasījumus] pret parādnieku, pamatojoties uz to pašu kaitējumu. Tātad es no tā varu secināt, ka Nīderlandes tiesas nolemtā atbildības ierobežošana pēc tam, kad ir notikušas tiesu debātes attiecībā uz tās būtību, nevar būt šķērslis citiem [prasījumu atgūšanas] mēģinājumiem no šo kreditoru puses.

47 — Saskaņā ar Itālijas tiesībām šis akts, kā arī prasība ir jānosūta parādniekam, kuram tādejādi tiek dots termiņš iebildumu iesniegšanai. Ja parādnieks iesniedz iebildumus, ir jāievēro kopīgi civilprocesa tiesību sacikstes [noteikumi]. Iebildumu neesamības gadījumā tiesa pēc kreditora prasības izdod izpildrakstu.

48 — Iepriekš minētais spriedums letā *Heugst Import* (14. punkts).

53. Ņemot vērā šos apsvērumus, es ierosinu uz otro prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

nolēmums, ar kuru tiek uzdots izveidot atbildību ierobežojošus fondus atbilstoši 1986. gadā Nīderlandē spēkā esošajām procesuālajām normām, ir tiesas nolēmums Briseles Konvencijas 25. panta nozīmē.

27. panta 2. punktu, tāpēc, ka tas izdots, iepriekš neizsniedzot *Maersk* kuģu īpašnieku prasību. No otras puses, tā vaicā, vai apstiprinošas atbildes gadījumā uz iepriekšējo jautājumu apstākļi par to, ka *Maersk* iesniedza apelācijas sūdzību par šo rīkojumu, kurā tā apstrīdēja tās tiesas, kura šo lēmumu pieņēma, jurisdikciju, nenorādot to, ka tai netika izsniegta sākotnējā prasība, attiecīgi nozīmētu, ka šī 27. panta 2. punkta noteikumi vairāk nav piemērojami.

C — Par trešo un ceturto prejudiciālo jautājumu

54. Šos divus jautājumus es izskatīšu kopā. Savā trešajā prejudiciālajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā, vai tādu nolēmumu par atbildības ierobežojuma fondu izveidi, kas pieņemts, iepriekš to neizsniedzot attiecīgajam kreditoram, var saprast kā tādu, ka to var atteikties atzīt citā līgumslēdzēja valstī, pamatojoties uz Briseles konvencijas 27. panta 2. punktu. Savā ceturtajā jautājumā tā jautā, vai apstiprinošas atbildes gadījumā uz iepriekšējo jautājumu uz attiecīgo kreditoru var neattiecināt šo 27. panta 2. punktu, ja tas ir apstrīdējis augstākstāvošā tiesā jautājumu par tās tiesas jurisdikciju, kura pieņēmusi nolēmumu, ar kuru tiek atļauts izveidot atbildību ierobežojošus fondus, no savas puses neminot neizsniegšanas faktu.

56. Ir jāatgādina, ka atbilstoši šī 27. panta 2. punktam nolēmumus neatzīst, ja atbildētājam dokuments, ar kuru ierosināta lieta, vai līdzīgs dokuments nav uzrādīts pietiekami savlaicīgi, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību. Šī noteikuma, kas ietver atkāpi no principa par līgumslēdzējās valstīs pieņemto nolēmumu savstarpēju atzīšanu, mērķis ir aizsargāt tiesības uz aizstāvēšanos. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai tās mērķis ir nodrošināt to, ka nolēmumu neatzīst vai neizpilda saskaņā ar Briseles konvenciju, ja atbildētājam nav bijusi iespēja aizstāvēties izcelsmes [valsts] tiesā⁴⁹. Šīs judikatūras sekas ir Briseles Konvencijas 20. panta noteikumi, kas uzliek tiesai pienākumu pēc pašas ierosmes paziņot, ka tai nav jurisdikcijas, ja vien jurisdikciju neatvasina no minētās konvencijas noteikumiem, un pārtraukt lietas izskatīšanu tik ilgi, kamēr netiek pierādīts, ka atbildētājs, kura domicils atrodas citā līgum-

55. Ar šiem jautājumiem iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, no vienas puses, 1987. gada 27. maija lēmums ir jāsaprot kā tāds, ko var atteikties atzīt citā līgumslēdzēja valstī, pamatojoties uz Briseles konvencijas

49 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Klompis* (9. punkts), Tiesas 1992. gada 12. novembra spriedums lietā C-123/91 *Minamet*, *Recueil*, 5561. lpp., 18. punkts, un Tiesas 1993. gada 21. aprīļa spriedums lietā C-172/91 *Somntag*, *Recueil*, I-1963. lpp., 38. punkts.

slēdzējā valstī, [ir iesūdzēts tiesā citā dalībvalstī un] neierodas tiesā, ja tas laikus ir varējis saņemt dokumentu, ar kuru tiek ierosināta lieta, lai varētu aizstāvēties.

57. Iepriekšējā jautājuma pārbaudes ietvaros mēs redzējām, ka rīkojumu, ar kuru tiek apmierināta prasība par atbildības ierobežošanu, kas pieņemts, piemērojot Nīderlandes procedūru, kas bija atbilstoša faktu laikā, var uzskatīt par nolēmumu Briseles konvencijas 25. panta nozīmē, jo šis rīkojums var būt par iemeslu sacikstes procesam. Pamatojoties uz paziņojumu par šo rīkojumu, attiecīgie kreditori tajā tiesā, kura to ir izdevusi, var apstrīdēt parādnieka tiesības uz to, ka viņam tiek piemērots viņa atbildības un tās summas ierobežojums. Tāpat no Tiesas judikatūras mēs secinājām, ka Nīderlandes tiesvedības par atbildības ierobežošanu ietvaros (tieši) rīkojums kopā ar prasību ir uzskatāms par dokumentu, ar kuru tiek ierosināta lieta šī 27. panta 2. punkta nozīmē.

58. Manuprāt, šie fakti loģiski noved pie secinājuma, ka prasības par atbildības ierobežošanu neizsniegšana attiecīgajiem kreditoriem neattaisno lēmuma, ar kuru tiek atļauta atbildību ierobežojošo fondu izveide, neatzišanu (tikai) tāpēc, ka šis rīkojums bija vai varēja būt sacikstes procesa priekšmets, pamatojoties uz iepriekš izklāstītajiem nosacījumiem. Citiem vārdiem runājot, Briseles

Konvencijas 27. panta 2. punkta noteikumus nevar piemērot, ja šo rīkojumu savlaicīgi paziņo attiecīgajam kreditoram tādejādi, lai tas varētu nodrošināt (pienācīgu) aizstāvēšanos. Kā arī tad, ja, pateicoties paziņojumam par šo rīkojumu, kreditors, kas ir šī paziņojuma saņēmējs, varēja kļūt par pusi tiesvedībā par atbildības ierobežošanu pirmās instances tiesā un ja tam tika dota iespēja aizstāvēties, iesniedzot iebildumus, lai apstrīdētu parādnieka tiesības uz to, ka tam tiek piemērots atbildības un tās summas ierobežojums.

59. Tāpat no šiem faktiem es tiecos secināt, ka prasība, kas celta pret šo rīkojumu augstākstāvošā tiesā, kas ir ierobežota ar pirmās iesaistītās tiesas jurisdikcijas apstrīdēšanu, neatbrīvo no minētā [pienākuma] savlaicīgi neizsniegt lēmumu. Šāda prasība Briseles konvencijas 27. panta 2. punkta nozīmē man nešķiet pielīdzināma atbildētāja stāšanās izcelsmes valsts tiesas priekšā. No Tiesas judikatūras izriet, ka Briseles Konvencijas 27. panta 2. punkta nozīmē jēdziens "atbildētājam, kuram nav uzrādīts dokuments [...] pietiekami laicīgi", nav jāinterpretē, raugoties no valsts tiesību procesuālo normu viedokļa, bet par to būtu jāsaņem Kopienas [sniegta] definīcija⁵⁰. Iepriekš minētajā sprie-

50 — Iepriekš minētie spriedumi lietā *Klompis* (12. un 13. punkts), lietā *Minamet* (19.–22. punkts) un *Sonntag* (39.–41. punkts).

dumā lietā *Sonntag* Tiesa ir sniegusi precizējumus par to, kas ietverts jēdzienā “stāšanās [tiesas] priekšā”. Šajā lietā ir jānoskaidro, vai atbildētājs, kas nodrošinājis aizstāvēšanos kriminālprocesa laikā, kas paredzēts, lai lemtu arī par cietušās personas civiltiesiskajām interesēm, arī stājās [tiesas] priekšā šīs tiesvedības ietvaros par civiltiesiskajām interesēm, kas veidoja mutisko [tiesas] debašu, kurās tas bija piedalījies, bet kurās tas nebija iestājies, priekšmetu. Tiesa ir lēmusi, ka atbildētāja iestāšanās tiesas sēdē par iebildumu [izskatīšanu], kas tam tika izvirzīti, pilnībā apzinoties civiltiesiskos prasījumus, kuri tam pretstatīti kriminālprasības ietvaros, principā ir jāuzskata par iestāšanos procesā kopumā. Taču tā precizēja, ka tas neizslēdz iespēju atbildētājam atteikties no iestāšanās civilprasībā. Tomēr tā atzīmēja, ka atbildētāja izraudzītais aizstāvis nav izvirzījis iebildumus pret civilprasību, tostarp tās mutisko [tiesas] debašu laikā⁵¹. Tātad tāpēc, ka atbildētājs tika nodrošinājis savu aizstāvību kriminālprasības ietvaros un vēlāk piedalījies civilprasības debatēs, neiesniedzot par to iebildumus, Tiesa varēja loģiski uzskatīt, ka ieinteresētā persona ir iestājusies šajā civilprasībā.

60. Apstākļi tādā situācijā, kāda tā ir pamata lietā, ir ļoti atšķirīgi. Pretēji attiecīgajam atbildētājam iepriekš minētajā lietā *Sonntag Maersk* nav piedalījies debatēs par kuģu īpašnieku tiesībām uz to, ka tiem tiek piemērots to atbildības un tās summas ierobežojums. Šādas debātes nevarēja notikt, jo, kā mēs to redzējam, tās tiek uzskatītas par

notikušām (tikai) pēc tam, kad tiek pieņemts rikožums, ja ieinteresētā persona iesniedz protestu par šiem jautājumiem. Tātad vienīgi fakts, ka *Maersk* zināja par 1987. gada 27. maija lēmumu, jo tā cēla pret to prasību, mums nešķiet pielīdzināms faktam par stāšanos [tiesas] priekšā tiesas procesā, kura laikā *Maersk* varētu izvirzīt šos jautājumus vai tās pārstāvis varētu izvirzīt iebildumus. Mēs nevēlamies apšaubīt analīzi, saskaņā ar kuru rikožumu par prasību, kas pieņemts tiesvedības, kas neietver saciksti noslēgumā, var uzskatīt par tiesas nolēmumu, jo tas pēc tā izdošanas veido sacikstes procesa priekšmetu. Šī juridiskā konstrukcija, kas ļauj ņemt vērā tādas [tiesāšanās] procedūras par atgādinājumu veikt maksājumu, kādas tās ir spēkā vairākās līgumslēdzējās valstīs, atbilst pastāvošai vajadzībai, jo īpaši risinājumam vairumā strīdus gadījumu. Tomēr šai juridiskajai konstrukcijai ir jāsauglabā taisnīgs līdzsvars starp kreditoru tiesībām un tiesībām uz aizstāvēšanos. Tātad es tiecos uzskatīt, ka apelācijas sūdzība, kas iesniegta par rikožumu, kas pieņemts bez iepriekšējām sacikstes debatēm, lai gan šis lēmums atbilstoši likumīgām prasībām nav vēl izsniegts, neatbrīvo no šāda izsniegšanas [pienākuma] tāpēc, ka šāda apelācija ir tikai par tās tiesas jurisdikciju, kura ir pieņēmusi minēto lēmumu, tādējādi, ka pārējie šī lēmuma fakti, ar kuriem tiek apdraudētas atbildētāja intereses, neveido sacikstes debašu priekšmetu šīs prasības pārbaudes ietvaros. Tātad es no tā varu secināt, ka *Maersk* celtā prasība pret 1987. gada 27. maija rikožumu par tās tiesas, kurā tiek izskatīta lieta, jurisdikciju nevar novest pie uzskata, ka tā ir stājusies [tiesas] priekšā tiesvedībā par atbildības ierobežošanu, tādējādi, ka Briseles konvencijas 27. panta

51 — 41. un 42. punkts.

2. punkta noteikumi vairāk nav piemērojami. Tātad šī prasība neatbrīvo no [pienākuma] savlaicīgi izsniegt *Maersk* dokumentu, ar kuru tiek ierosināta lieta, t.i., 1987. gada 27. maija rīkojumu.

šāda izsniegšana tika izdarīta pēc noteikumiem un savlaicīgi, lai ļautu atbildētājam aizstāvēties. Tāpat ir jāatgādina, ka šī vērtējuma ietvaros tiesa var ņemt vērā visus faktiskos apstākļus, kā arī lietas dalībnieku rīcību⁵⁴.

61. Šajā ziņā no iesniedzējtiesas iesniegtajiem faktiskajiem apstākļiem izriet, ka *Arrondissementrechtbank Groningen* norikotais administrators ar 1988. gada 1. februāra ierakstīto vēstuli, kas nosūtīta *Maersk* advokātam, "ir sniedzis precizējumus" attiecībā uz 1987. gada 27. maija rīkojumu. Valsts, kurā tiek prasīta atzišana, ziņā ir izvērtēt, vai šo ierakstīto vēstuli var uzskatīt par minētā rīkojuma likumīgu paziņojumu. Ir jāatgādina, ka šī likumība ir jāizvērtē tās valsts tiesai, kurā tiek prasīta atzišana, raugoties no izcelsmes valsts tiesību un konvencijas, kas saista divas attiecīgās valstis, viedokļa⁵². Tātad šis vērtējums jāveic, vadoties no Nīderlandes tiesību normām, kas piemērojamas jautājumā par atbildības ierobežošanu. Turklāt, kā to jau uzsvēra Nīderlandes valdība, Hāgas konvencijas 10. pants⁵³, kas tajā laikā bija saistošas Nīderlandes Karalistei un Dānijas Karalistei, paredz iespēju nosūtīt tieši pa pastu tiesas dokumentus personām, kuras atrodas ārzemēs. Valsts, kurā tiek prasīta atzišana, tiesai ir arī jāizvērtē, vai

62. Ņemot vērā šos faktus par to, ka *Maersk* ar 1988. gada 25. aprīļa vēstuli tika uzaicināta pieteikt savus kreditora prasījumus Nīderlandes tiesvedībā, man nešķiet izslēdzams tas, ka nolēmums, ar kuru tiek noslēgta Nīderlandes tiesvedība par atbildības ierobežošanu un kurš ne tikai veido šķērslī *Maersk* [prasījumu] atgūšanas Nīderlandē turpināšanai, bet arī nepieļauj izpildīt nolēmumu, ar kuru, pamatojoties uz gadījumu, kas radīja zaudējumus, tiek piespriests kuģu īpašniekiem atlīdzināt zaudējumus *Maersk*, arī ir jāatzīst Dānijā, lai to izpildītu tās (valsts) teritorijā.

63. Ņemot vērā šos apsvērumus kopumā, es uzskatu, ka tādu nolēmumu par atbildību ierobežojošu fondu izveidi, kāds ir pieņemts atbilstoši spēkā esošajai Nīderlandes procedūrai, neizsniedzot prasību par atbildības ierobežošanu attiecīgajam kreditoram, nevar uzskatīt par tādu, ko var atteikties atzīt citā līgumslēdzējā valstī, pamatojoties uz Briseles Konvencijas 27. panta 2. punktu, ja šis rīkojums ir savlaicīgi izsniegts šim kreditoram, lai tas varētu tādējādi nodrošināt savas tiesības uz aizstāvēšanos un, jo īpaši, apstrī-

52 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Klompis* (15. punkts).

53 — 1965. gada 15. novembra Hāgas konvencija par tiesas un ārpus tiesas civiltiesu un komerctiesu dokumentu apriti ārvalstīs.

54 — Iepriekš minētie spriedumi lietās *Klompis* (20. punkts), kā arī *Debaecker et Plouvier* (20., 22., 27. un 31.-33. punkts).

dēt debitora tiesības attiecībā uz to, ka tam tiek piemērots atbildības un tās summas ierobežojums. Apstākļi, ka kreditors augstākstāvošajā tiesā ir apstrīdējis jurisdikciju tai tiesai, kura pieņēmusi nolēmumu, ar kuru

tiek atļauts izveidot atbildības ierobežojuma fondu, nenorādot to, ka tam iepriekš nav izsniegta prasība par atbildības ierobežošanu, neizslēdz pienākumu par savlaicīgu šī rīkojuma izsniegšanu.

V — Secinājums

64. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Højesterets* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- “1) Tāda procedūra, kas paredz izveidot atbildības ierobežojuma fondus, kādu to šajā gadījumā ir uzsākuši kuģu īpašnieki atbilstoši Nīderlandes tiesībām prasības veidā, konkrēti norādot kaitējumā potenciāli cietušo pusī, un šīs cietušās personas celtā prasība pret šiem kuģu īpašniekiem par zaudējumu atlīdzību, nav prasības, kurām ir viens pamats un priekšmets 21. panta nozīmē 1968. gada 27. septembra Konvencijā par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās, kas grozīta ar 1978. gada 9. oktobra Konvenciju par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas Apvienotās Karalistes un Ziemeļīrijas pievienošanas.

- 2) Nolēmums, ar kuru uzdod izveidot atbildības ierobežojuma fondus atbilstoši 1986. gadā Nīderlandē spēkā esošajām procesuālajām normām, ir tiesas nolēmums šīs konvencijas 25. panta nozīmē.

- 3) Atbilstoši spēkā esošajai Nīderlandes procedūrai pieņemto nolēmumu par atbildības ierobežojuma fondu izveidi nevar uzskatīt par tādu, ko var atteikties atzīt citā līgumslēdzējā valstī, pamatojoties uz Briseles konvencijas 27. panta 2. punktu, ja šis rīkojums kreditoram izsniegts atbilstoši noteikumiem un savlaicīgi, tādējādi, lai viņš varētu nodrošināt (savas) tiesības uz aizstāvēšanos un, jo īpaši, iebilst pret debitora tiesībām uz to, ka tam tiek piemērots atbildības un tās summas ierobežojums. Apstākļi, ka kreditors augstākstāvošajā tiesā ir apstrīdējis tās tiesas jurisdikciju, kura pieņēmusi nolēmumu, ar kuru tiek atļauts izveidot atbildību ierobežojošus fondus, neminot to, ka prasība par atbildības ierobežošanu iepriekš nav izsniegta, neizslēdz pienākumu tai savlaicīgi izsniegt šo rīkojumu.”